

## Temagrupperne alkohol og tobak afholdt i samarbejde med Folkesundhed Aarhus, fællesmøde om ungdomsuddannelserne som arena for forebyggelse.

*Hvad er mulighederne for at arbejde forebyggende på ungdomsuddannelserne? Hvad virker og hvad skal vi være opmærksomme på? Hvad kan hhv. rusmiddel- og tobaksforebyggelse lære af hinanden – og er der forskel i tilgangene?*

### Referat i stikord fra dagen

- ✚ **Velkomst og dagens program** / Marianne Viskum, Folkesundhed Aarhus og næstformand i Sund By Netværkets tobaksgruppe. / Otto Orth leder af sundhedsstrategisk stab Aarhus Kommune og formand for Sund By Netværket.
  
- ✚ **Speeddating og erfaringsudveksling om forskellige tilgange til hhv. tobak og alkohol forebyggelse** / Anna Trolle Bendtsen, formand for Sund By Netværkets alkoholtemagruppe.
  - Deltagerne diskuterer og der erfaringsudveksles to og to og i mindre grupper. Opsummeringen herfra viser, at der ikke er de store forskelle i tilgangen mellem tobaksforebyggelse og alkohol / rusmiddel forebyggelse på ungdomsuddannelser. Der er dog en opfattelse af, at tobaksforebyggelse har bedre kår på ungdomsuddannelser, hvorimod alkohol- og rusmiddelforebyggelse er mere tabubelagt og også er med til at stigmatisere ungdomsuddannelser, der evt. ønsker at tage emnerne op. Der er enighed om at starte der, hvor energien er, og hvor det giver mening og fremdrift for den enkelte ungdomsuddannelse.
  
- ✚ **Erfaringer fra en rusmiddel og trivsels indsats til 1000 unge på Aarhus Business College** / Jasper Kingo Holm Aarhus Business College og Gitte Vils Folkesundhed Aarhus.
  - Jasper og Gitte fortæller om undervisningen og hvilken fokus man har haft i undervisningen. Undervisningen forsøger at være handleanvisende, så eleverne bl.a. stiller spørgsmål ved egne vaner. Præsentation vedhæftet.
  
- ✚ **Unge sundhed, adfærd og trivsel på ungdomsuddannelserne. Viden fra ungdomsprofilen 2015** / forsker, Ph.d. Pernille Bendtsen, SIF / Syddansk Universitet.
  - Ungeprofilen 2015 har indsamlet omfattende viden om unge på gymnasier og erhvervsuddannelser og deres vaner. 75.000 elever på 119 gymnasier og 10 erhvervsskoler har deltaget i undersøgelsen.  
Ungeprofilen vedhæftet.  
Oplæg v. Pernille Bendtsen vedhæftet.
  
- ✚ **Arbejdet med rusmiddelpolitik på Det Fri Gymnasium i København.** / Michael Bang Sørensen, studievejleder på Det Fri Gymnasium.
  - Rusmiddelpolitikken på det fri Gymnasium er udarbejdet i samarbejde med elever, lærer og ledelse, samt udviklet gennem sparring med ungebehandlingsinstitutionen U-Turn i Københavns Kommune. Politikken har fokus på inklusion, dialog, hjælp, sparring og handlekompetencer, så elever kan fastholde deres uddannelse.  
Oplæg fra Michael vedhæftet.

#### ✚ **Fællesskaber, frafald og rygning på erhvervsskoler / Ph.d. Betina Bang Sørensen.**

Betina fortalte om sociale relationer og fysiske rammers betydning for ændring af unges rygepraksisser på danske tekniske skoler. Hun har undersøgt:

- På hvilken måde påvirker den sociale kontekst rygepraksis på tekniske skoler?
- Hvorfor ryger de unge på tekniske skoler?

Hun så på fire aspekter:

1. Rygning som fællespraksis
2. Identitet gennem rygning
3. Modstand mod de sundhedsfaglige
4. Rygning som afstressende praksis

##### **Rygning som fællespraksis**

Rygepauserne tjener mange formål, også for lærerne på skolerne, som ofte er med til at sætte en ramme, der gør det oplagt at deltage i fællesskabet ved at ryge. F.eks. ryger lærerne med eleverne, og inviterer ud til pausen fra første dag på skolen. 'Rygepause' står konkret på skemaet. Lærerne er med til at gøre rygning til norm og institutionel praksis. Eleverne beskriver selv, hvordan rygningen tjener et socialt formål.

##### **Identitet gennem rygning**

Betina analyserer hvordan eleverne bruger rygningen identitetsskabende: Tid: Når eleverne står sammen og ryger om morgenen, fordriver de ventetiden. Når de ryger, er det ganske naturligt for dem at stå foran hovedindgangen. Identitet: Samtidig er det en måde at vise andre elever, at de er rygere. Når eleverne står sammen, er det en måde at definere, hvem de er. De viser, at de er en del af et fællesskab, der starter dagen på rygeområdet.

##### **Modstand mod de sundhedsfaglige**

Der er fra både elever og lærere modstand mod rygepolitikker. Modstanden mod rygepolitikker må anerkendes og bruges i interventioner der søger at reducere rygning

##### **Rygning som afstressende praksis**

Om hvordan eleverne bruger smøgerne til at opnå en virkning af frigørelse og trøst i konkrete situationer.

Betinas konklusion er, at de sociale strukturer, institutionelle praksisser og elevernes individuelle ageren gensidigt påvirker hinanden og har betydning for rygepraksis på teknisk skole, både når der ryges som et led i at indgå i fællesskab og når der på andre tidspunkter ryges for at trække sig fra fællesskabet.

Vedhæftet Bettinas Bangs Sørensens Ph.d.-afhandling - *Sociale relationer og fysiske rammers betydning for ændring af unges praksisser.*

#### **Speed idé - og videns deling – idékatalog til at tage med hjem / Sund By Netværkets tobaksgruppe.**

Som noget nyt har Sund By netværket igangsat opbygningen af en 'vidensbank' over gode forebyggelses projekter og initiativer på tværs af målgrupper og metoder. Målet er at det bliver nemt og overskueligt at finde forebyggelses initiativer på fx ungdomsuddannelser, og dermed på en nem og hurtig måde at låne andres gode ideer. På temadagen indkom beskrivelse af 17 projekter med børn og unge som målgruppe, 5 projekter med andre målgrupper. Projekterne med fokus på børn og unge er vedhæftet her, alle projektforslag indgår i Sund By Netværkets store projektbank.

#### ✚ **Deltagerliste vedhæftet**